

*Školní vzdělávací program pro školní družinu při ZŠ T. G. Masaryka
Rudolfovská 143, České Budějovice*

Školní vzdělávací program pro školní družinu

**Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka,
Rudolfovská 143, České Budějovice**

"Máme k sobě blízko"

Obsah

Obsah	2
1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika školní družiny	4
3. Provoz školní družiny	4
4. Personální obsazení	4
5. Materiální podmínky	5
6. Ekonomické podmínky	5
7. Podmínky přijímání uchazečů a ukončení vzdělávání	5
8. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	6
9. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	6
10. Konkrétní cíle ŠVP školní družiny	7
11. Délka a časový plán vzdělávání	7
12. Organizace a formy vzdělávání ve ŠD	8
13. Dokumentace	8
14. Obsah vzdělávání	9
1. Místo, kde žijeme	9
2. Lidé kolem nás	9
3. Lidé a čas	10
4. Rozmanitost přírody	10
5. Člověk a jeho zdraví	11
15. Příloha	11

1. Identifikační údaje

Název ŠVP ŠD: „Máme k sobě blízko“

Předkladatel: Základní škola T. G. Masaryka

Adresa: Rudolfovská 143, 370 01 České Budějovice

Ředitel školy: Mgr. Zdeněk Špaček, tel.: 387 425 505, 775700036

IČO: 70877645

IZO: 107 720 01

Telefonní čísla: ZŠ 387 425 505
ŠD 774567111, 778 715 806
e-mail: zstgmcb@volny.cz
www stránky: www.zstgmasarykacb.cz

Zřizovatel školy: Statutární město České Budějovice
Náměstí Přemysla Otakara II, č. 1, 2
370 92 České Budějovice

Dokument Školní vzdělávací program školní družiny je platný od 12. 10. 2022

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina při ZŠ T. G. Masaryka je zřízena podle zákona č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č.74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině – zabezpečuje účastníkům odpočinek, rekreaci a efektivní využití volného času. Realizuje výchovnou a vzdělávací činnost, nabízí spontánní volnočasové aktivity a pestrou zájmovou činnost. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit. Účastníkům je ve ŠD umožněna také příprava na vyučování.

ŠD má kapacitu 60 účastníků, je primárně určena žákům 1.-3. ročníku, v případě nenaplnění kapacity jsou přijímáni i žáci 4.-5- ročníku.

3. Provoz školní družiny

Provozní doba ŠD je ve dnech školního vyučování 6.00-7.40 hod a 11.40-17.00 hod.

Po projednání se zřizovatelem se činnost školní družiny v době všech prázdnin přerušuje.

4. Personální obsazení

V provozu jsou dvě oddělení školní družiny. Personální obsazení ŠD je zajištěno činností dvou kvalifikovaných vychovatelek, které byly seznámeny s koncepcí a vnitřními předpisy školy. Vychovatelky se dále vzdělávají v akreditovaných kurzech i v rámci samostudia. Vedoucí vychovatelka zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, vybírání poplatků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.

Vychovatel je iniciátorem a průvodcem účastníka při zájmovém vzdělávání, které přímo nebo nepřímo řídí, motivuje, umožňuje a hodnotí. Snaží se probouzet v účastnících aktivní zájem o okolí, sociální kontakty a komunikaci. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost účastníka činnosti, jeho chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládne.

5. Materiální podmínky

Školní družina nemá vlastní prostory, provoz probíhá ve dvou odděleních, která jsou umístěna v přízemí školy (1. a 2. třída). Účastníkům je k dispozici dále tělocvična školy a venkovní dvůr za školou, na který navazuje místní veřejný park. Ve třídách jsou k dispozici interaktivní tabule a televize. Herní zázemí ve třídách tvoří koberce a vlastní nábytek, kde je uloženo vybavení ŠD (hry, stavebnice, hračky, knihy, časopisy, výtvarný materiál apod.). Pro venkovní aktivity slouží uzamykatelný domek, kde jsou uloženy koloběžky, míče a další sportovní náčiní. Podle potřeby a finančních možností školy je materiální vybavení jednotlivých oddělení průběžně doplňováno. Účastníci se podílejí na výzdobě vestibulu, výzdoba je obměňována a sleduje roční období nebo aktuální inspirace. Účastníci jsou vedeni k šetrnému zacházení se spotřebním materiálem i vybavením ŠD.

6. Ekonomické podmínky

Za pobyt ve školní družině je vybírán poplatek 100 Kč/měsíc, jeho výši stanovuje zřizovatel. Poplatky se platí následovně: 400 Kč (září-prosinec), 300 Kč (leden-březen) a 300 Kč (duben-červen). Po projednání se zřizovatelem se činnost školní družiny v době všech prázdnin přerušuje, přičemž výše úplaty v době vedlejších prázdnin zůstává stejná.

Výše úplaty a osvobození od ní je upraveno vnitřní směrnici školy.

Nákup spotřebního materiálu a vybavení ŠD je hrazen z rozpočtu školy.

7. Podmínky přijímání uchazečů a ukončení vzdělávání

Školní družina má kapacitu 60 účastníků. Přihlašování a odhlašování uchazečů zajišťuje vedoucí vychovatelka, o jejich zařazení do školní družiny rozhoduje ředitel školy.

Přijetí účastníka se realizuje na základě písemné *Přihlášky k pravidelné denní docházce do školní družiny*; rodiče nebo jiní zákonní zástupci sdělí rozsah docházky účastníka a způsob jeho odchodu z družiny a vyjádří souhlas s ujednáními uvedenými na přihlášce.

Kritéria přijímání jsou zveřejněna vždy na začátku školního roku ve vestibulu školy.

Důvodem k ukončení účasti na zájmovém vzdělávání je písemná žádost zákonného zástupce nebo přestup účastníka do jiné ZŠ. Ředitel školy může rozhodnout o vyřazení účastníka od prvního dne následujícího měsíce z družiny, pokud není řádně zaplacen poplatek za ŠD.

O ukončení docházky do ŠD případně rozhodne ředitel školy na základě písemného návrhu vychovatelky ŠD z důvodu porušování Vnitřního řádu ŠD.

8. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Vychovatelky ŠD jsou řádně proškoleny v rámci organizace v problematice BOZP a PO. Vychovatelky provádějí předepsané školení v první hodině provozu ŠD všem přihlášeným účastníkům, případně postupně těm, kteří začnou navštěvovat ŠD později.

Během pobytu a činností ve školní družině zvýšeně dbáme na vhodný stravovací a pitný režim, hygienu rukou, zdravé prostředí užívaných prostorů družiny (světlo, teplo, čistota, větrání, hygienické vybavení prostoru) a prevenci úrazů.

Ve ŠD je lékárnička, jejíž vybavení je pravidelně kontrolováno. Zákonní zástupci jsou okamžitě informováni o případném zranění, úrazu, či náhlém zhoršení zdravotního stavu účastníka. Bezpečnost ve všech využívaných prostorách je zajištěna Vnitřním řádem ŠD a účastníci se řídí pokyny pedagogických a provozních pracovníků.

9. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve školní družině respektujeme individualitu každého účastníka, podporujeme a podněcujeme žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a snažíme se vytvořit přiměřené prostředí pro všestranný rozvoj všech účastníků. V průběhu zájmového vzdělávání spolupracujeme s rodiči, třídními učiteli, asistentkami pedagoga a v případě potřeby i s PPP, SPC, SVP, OSPOD a dalšími odbornými pracovišti či organizacemi zaměřenými na podporu osob se zdravotním postižením či zdravotním nebo sociálním znevýhodněním.

Podle potřeby je ve školní družině možnost pracovat s účastníky s SVP i se speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami, které zapůjčí ŠPP.

10. Konkrétní cíle ŠVP školní družiny

- umožnit účastníkům odreagovat se, uvolnit a vhodně využívat volný čas,
- zabezpečit pocit bezpečí a klidu, rozvíjet vzájemné vztahy, schopnost respektovat druhé a pravidla společného soužití,
- poskytovat účastníkům příležitost k rozvíjení tvořivosti, fantazie, aktivity a samostatnosti,
- rozvíjet schopnost pracovat v kolektivu, učit se spolupráci, schopnosti naslouchat, pomáhat si, přijímat druhého, jaký je,
- vést účastníky k tomu, aby srozumitelnou formou sdělovali své myšlenky, názory a pocity,
- učit účastníky projevovat se jako svobodné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti,
- upevňovat potřebu dbát o zdraví a bezpečí své i druhých, učit se pečovat o fyzické a duševní zdraví,
- rozvíjet vnímání a citlivost k přírodě, k péči o životní prostředí, upřednostňovat pohyb na čerstvém vzduchu,
- formovat životní postoje účastníků – odpovědnost za jejich chování, posilování sebevědomí, úctu k hodnotám, sociální citění a schopnost a ochotu pomoci,
- prohlubovat všeobecný přehled účastníků.

11. Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací program ŠD je rámcový a je stanoven na období jednoho cyklu 1. stupně ZŠ. Poskytuje tak možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek, propojovat a přesouvat témata během celé docházky do ŠD. Činnosti programu nejsou věkově vymezeny, proto lze volit činnosti dle aktuálního složení účastníků. Činnost ŠD probíhá od září do června, v době prázdnin je činnost ŠD na základě dohody se zřizovatelem přerušena.

Školní vzdělávací program je doplněn *Plánem činností školní družiny*, který je vypracován pro každý školní rok a zahrnuje měsíční plány. Školní vzdělávací program je založen na dobrovolnosti.

12. Organizace a formy vzdělávání ve ŠD

ŠD realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu a do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě a dle potřeby kdykoliv během dne. Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje aktivní odpočinek. Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost, umožňují účastníkům seberealizaci a kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových a jiných dovedností. Jde o řízené kolektivní nebo individuální činnosti, organizované nebo spontánní aktivity.

Ve školní družině převažují následující formy výchovně, vzdělávací a zájmové činnosti:

- **pravidelná činnost** – každodenní činnost účastníků přihlášených k pravidelné denní docházce, je dána týdenní skladbou (zájmová činnost výtvarná, hudební, rukodělná, tělovýchovná, pobyt na školním hřišti apod.),
- **příležitostná činnost** – jednorázový výchovný nebo vzdělávací program, návštěva divadelních představení, akce k významným dnům a svátkům roku (Den matek, MDD, Velikonoce, Vánoce apod.), sportovní dny, Mikulášská besídka, vánoční jarmark, jarní tvoření s rodiči, pečení buřtů apod.,
- **spontánní činnost** – doba vyhrazená pro spontánní aktivity účastníků (volná hra, volná tvorba, klidové činnosti či činnosti při pobytu venku),
- **osvětová činnost** – poskytování informací pro účastníky v oblasti prevence sociálně-patologických jevů (přednášky Policie ČR, preventivní program školního ŠPP zaměřený na prevenci šikany)
- **individuální práce** – vytváření individuálních podmínek pro rozvoj nadání účastníků.

13. Dokumentace

Ve školní družině se vede tato dokumentace:

- *Přihláška k pravidelné denní docházce do školní družiny,*
- *Přehled výchovně vzdělávací práce (třídní kniha),*
- docházkový list a sešit,
- přehled účasti v zájmových kroužcích,
- *Plán činnosti školní družiny.*

14. Obsah vzdělávání

Obsah vzdělávání ŠD navazuje v některých částech na ŠVP školy a je uspořádán podle tematických celků, které zahrnuje RVP do učebního plánu pro I. stupeň ZŠ. Jednotlivé obsahy jsou zařazovány podle *Plánu činností školní družiny* v průběhu celého školního roku.

Obsah vzdělávání má pět oblastí:

1. Místo, kde žijeme

- poznáváme naši školu, pátráme, co skrývají chodby, učebny, jídelna a tělocvična,
- seznámíme se s Vnitřním řádem školní družiny, organizací a režimem ve ŠD,
- „Bezpečná cesta do školy“ - učíme se bezpečnému pohybu po okolí školy, poznáváme dopravní značky v okolí školy,
- poučíme se o bezpečnosti při činnostech ŠD a při pobytu venku,
- vyrábíme dopravní značky, realizujeme dopravní odpoledne na školním hřišti, soutěžíme v dopravních znalostech,
- kreslíme a malujeme své okolí – domy, stromy, osoby, zvířata...,
- zkusíme si tábornické činnosti (uzlování, orientace v mapě, Morseova abeceda),
- malujeme mapu okolí školy.

2. Lidé kolem nás

- seznamujeme se s novými kamarády (vítání prvňáčků, seznamovací hry),
- opakuje si, případně společně dotvoříme pravidla chování ve ŠD,
- zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje, soutěž „Zapamatuj si alespoň tři jména“,
- „Kamarádi kolem nás“ – co dělá kamaráda kamarádem, malujeme kamaráda, poznáváme kamaráda po hlase apod.
- připomínáme si svátky a narozeniny kamarádů,
- „Ten dělá to a ten zas tohle“ - povídáme si o povoláních, přiřazujeme k povolání předměty, hrajeme pantomimu na téma,
- malujeme na téma „čím bych chtěl být“,
- uspořádáme „tříkrálovou sbírku“ hraček a knih pro charitu, vyrábíme královské koruny,
- sledujeme příběhy obohacující citový život žáka – o přátelství, rodičovské lásce, pomoci...
- čteme pohádky a příběhy s etickým obsahem a poučením,

- povídáme si o společenském chování a oblékání – kino, divadlo, výstava, koncert, hrajeme scénky na téma slušné chování (používáme kouzelná slovíčka prosím, děkuji, s dovolením...),
- besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, čím se doma zabývají, co pro nás dělají, kreslíme naše maminky, babičky, vyrábíme přáníčka a dárky ke Dni matek,
- besedujeme o tom, co pro nás znamenají naši tatínkové, čím se doma zabývají, co pro nás dělají, kreslíme naše tatínky, dědečky, vyrábíme přáníčka ke Dni otců,

3. Lidé a čas

- učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu během dne,
- vyrábíme kalendář – malujeme obrázky k jednotlivým měsícům, opakujeme měsíce,
- připomínáme si a vysvětlujeme významné dny a svátky naší i světové historie,
- povídáme si o svátcích a tradicích našich předků (Velikonoce, Vánoce, Masopust, Advent, sv. Martin, sv. Mikuláš, Halloween, Tři králové, MDŽ atd.) – tvoříme nebo výtvarně zpracujeme dané téma.

4. Rozmanitost přírody

- pozorujeme v okolí školy měnící se podzimní přírodu,
- realizujeme vycházky spojené se sběrem plodů, upevňujeme si pravidla chování v přírodě,
- využíváme přírodní materiály při pracovních a výtvarných činnostech,
- vyrábíme podzimní výzdobu oken školy a ŠD,
- „Podzimní sklizeň“ – třídíme na ovoce x zeleninu, učíme se správné pojmenování, ochutnáváme...,
- vyrábíme „puzzle“ z rozstříhaných obrázků zvířat a rostlin,
- chováme se ekologicky – třídíme odpad, neplýtváme vodou, zbytečně nesvítime...,
- pozorujeme přírodu okolo nás – jak se mění stromy, sbíráme barevné listy při vycházkách po okolí,
- využíváme listy při pracovních a výtvarných činnostech, kreslíme podzimní stromy,
- povídáme si o stěhování ptáků a o těch, co u nás přezimují,
- povídáme si o tom, jak se zvířata připravují na zimu a co pro ně můžeme udělat,
- vycházíme do zimní přírody, pomáháme ptáčkům přežít zimu, staráme se o krmítka,
- pozorujeme a kreslíme sněhové vločky, vyrábíme led v přírodě,

- vycházíme do přírody, pozorujeme měnící se jarní přírodu,
- poznáváme a malujeme první jarní květiny,
- pozorujeme jednotlivé ekosystémy (les, louka, rybník),
- pozorujeme změny v přírodě (kvetoucí stromy, hmyz...),
- uklízíme okolí školy, hrajeme ekologicky motivované hry,
- povídáme si o ochraně přírody, třídění odpadu, šetření vodou apod.,
- povídáme si o jarní práci na zahradě, zvířatech a jejich mláďatech.

5. Člověk a jeho zdraví

- dbáme na hygienu a pitný režim,
- seznamujeme se s racionální výživou – zdravé a nezdravé potraviny, rozložení jídel během dne,
- hrajeme si a sportujeme venku (míčové hry, koloběžky, prolézačky, spontánní hry) nebo v tělocvičně,
- koulujeme se, stavíme sněhuláky, bobujeme...,
- besedujeme o bezpečnosti při zimních hrách a sportech,
- „Člověk a jeho zdraví“ – povídáme si o vhodném oblékání v zimě, o prevenci onemocnění, vitamínech, spánkovém režimu, o prevenci zimních úrazů,
- hrajeme hru „Co uděláš, když...“ zaměřenou na řešení každodenních situací,
- učíme se správně telefonovat, důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci,
- čteme na pokračování příběhy s dětskými hrdiny,
- zkusíme netradiční sporty – chůdy, překážkový běh, přetahovačky, štafeta,
- soutěžíme na hřišti – hod kriketovým míčkem, skok z místa, štafetový běh, cornhole...
— povídáme si o fair play, představujeme si slavné české sportovce,
- povídáme si o nebezpečí úrazů v letních měsících, učíme se poskytnout první pomoc,
- připomínáme si pravidla bezpečnosti při koupání a letních hrách.

15. Příloha

Součástí tohoto ŠVP ŠD je *Plán činností školní družiny* na aktuální školní rok.